

POSTANOWIENIE

Warszawa, dnia 3 sierpnia 2016 r.

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Rzepliński – przewodniczący

Stanisław Biernat

Leon Kieres

Piotr Pszczółkowski

Małgorzata Pyziak-Szafnicka

Stanisław Rymar

Piotr Tuleja

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz

Andrzej Wróbel – sprawozdawca

Marek Zubik,

na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 293), w sprawie połączonych wniosków:

- 1) grupy posłów z 2 sierpnia 2016 r. (sygn. K 39/16) o zbadanie zgodności ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1157) z art. 2 w związku z art. 118 ust. 1 i 3, art. 119 ust. 1 i 2, art. 173 w związku z art. 10, art. 195 ust. 1 oraz preambułą Konstytucji albo o zbadanie zgodności:
 - a) art. 6 ust. 7 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 194 ust. 1 Konstytucji,
 - b) art. 26 ust. 1 pkt 1 lit. g ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2 i art. 195 ust. 1 Konstytucji,
 - c) art. 33 ust. 5 ustawy powołanej w punkcie 1 w zakresie, w jakim zobowiązuje Krajową Radę Sądownictwa do wykazywania, na podstawie art. 191 ust. 2 Konstytucji, że kwestionowana ustawa lub inny akt normatywny dotyczy spraw objętych jej zakresem

- działania, z art. 191 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 w związku z art. 186 ust. 2 Konstytucji,
- d) art. 38 ust. 3-6 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2 i art. 173 w związku z preambułą Konstytucji oraz art. 10 i art. 45 ust. 1 Konstytucji,
- e) art. 61 ust. 1-3 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2, art. 32 ust. 1, art. 173 w związku z preambułą Konstytucji, art. 10 i art. 45 ust. 1 Konstytucji,
- f) art. 68 ust. 5-7 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2, art. 173 w związku z art. 10, art. 190 ust. 5, art. 195 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 oraz preambułą Konstytucji,
- g) art. 72 ust. 1 pkt 6 ustawy powołanej w punkcie 1 w zakresie, w jakim nakazuje zawarcie w wyroku informacji o wyniku głosowania sędziów Trybunału, rozumianego jako głosowanie sędziów w toku narady sędziowskiej przed wydaniem wyroku, z art. 2 i art. 195 ust. 1 Konstytucji,
- h) art. 80 ust. 4 ustawy powołanej w punkcie 1 w zakresie, w jakim stwarza podstawy do rozpatrzenia innego niż niezwłoczne uwzględnienie przez Prezesa Rady Ministrów wniosku Prezesa Trybunału Konstytucyjnego, o którym mowa w art. 80 ust. 4 ustawy powołanej w punkcie 1, z art. 190 ust. 2 Konstytucji,
- i) art. 83 ust. 1, art. 85, art. 86 i art. 87 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2, art. 45 ust. 1, art. 173 w związku z art. 10 oraz preambułą Konstytucji,
- j) art. 83 ust. 2 ustawy powołanej w punkcie 1 z wynikającą z preambuły Konstytucji zasadą sprawności działania instytucji publicznych, a także z art. 2 oraz art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji,
- k) art. 84 ustawy powołanej w punkcie 1 z wynikającą z preambuły Konstytucji zasadą rzetelności i sprawności działania instytucji publicznych, z art. 2, art. 173 w związku z art. 10, a także z art. 191 ust. 1 pkt 1-5 oraz art. 195 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji,

- l) art. 89 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2, art. 7, art. 10, art. 173 oraz art. 190 ust. 1 i 2 Konstytucji,
 - ł) art. 90 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2, art. 7, art. 10, art. 173 oraz art. 194 ust. 1 Konstytucji,
 - m) art. 92 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2 Konstytucji,
- 2) grupy posłów z 2 sierpnia 2016 r. (sygn. K 40/16) o zbadanie zgodności:
- a) art. 6 ust. 5 w związku z art. 6 ust. 7 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 45 ust. 1, art. 194 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej dnia 4 listopada 1950 r. w Rzymie (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.),
 - b) art. 6 ust. 7 oraz art. 90 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2, art. 10 oraz art. 173 Konstytucji,
 - c) art. 16 ust. 1 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2 oraz art. 10 Konstytucji,
 - d) art. 26 ust. 1 lit. e ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2 Konstytucji,
 - e) art. 26 ust. 2 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2 Konstytucji,
 - f) art. 26 ust. 3 w związku z art. 38 ust. 3 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2 Konstytucji,
 - g) art. 30 ust. 5 w związku z art. 61 ust. 1 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2, art. 10 oraz art. 173 Konstytucji,
 - h) art. 61 ust. 1 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji,
 - i) art. 68 ust. 5-7 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,
 - j) art. 83, art. 84 oraz art. 85 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2, art. 45 ust. 1 oraz art. 191 ust. 1 pkt 1-5 Konstytucji,
 - k) art. 89 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 190 ust. 2 Konstytucji,

- 3) Rzecznika Praw Obywatelskich z 2 sierpnia 2016 r. (sygn. K 41/16)
o zbadanie zgodności:
- a) ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2, art. 7, art. 112 oraz art. 119 ust. 1 Konstytucji,
 - b) art. 16 ust. 1 ustawy powołanej w punkcie 1, w części obejmującej słowo „trzech”, z art. 2, art. 10, art. 173, art. 194 ust. 2 oraz art. 195 ust. 1 Konstytucji,
 - c) art. 38 ust. 3, 4 i 5 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2, art. 10 oraz art. 173 Konstytucji w związku z wynikającą z preambuły Konstytucji zasadą sprawności działania instytucji publicznych,
 - d) art. 61 ust. 6 ustawy powołanej w punkcie 1, w części obejmującej słowa „chyba, że z przepisów ustawy wynika obowiązek uczestnictwa w rozprawie”, z art. 10, art. 45 ust. 1 i art. 173 Konstytucji w związku z wynikającą z preambuły Konstytucji zasadą sprawności działania instytucji publicznych,
 - e) art. 68 ust. 5-7 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2, art. 45 ust. 1, art. 173 Konstytucji oraz art. 190 ust. 5 Konstytucji w związku z wynikającą z preambuły Konstytucji zasadą sprawności działania instytucji publicznych,
 - f) art. 80 ust. 4 zdanie pierwsze ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 10 i art. 190 ust. 2 w związku z art. 190 ust. 1 Konstytucji w związku z wynikającą z preambuły Konstytucji zasadą sprawności działania instytucji publicznych,
 - g) art. 83 ust. 1 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji w związku z wynikającą z preambuły Konstytucji zasadą sprawności działania instytucji publicznych,
 - h) art. 83 ust. 2 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2 oraz art. 173 Konstytucji w związku z art. 10 i art. 45 ust. 1 Konstytucji,
 - i) art. 84 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2 Konstytucji, art. 10, art. 45 ust. 1 i art. 173 Konstytucji w związku z wynikającą z preambuły Konstytucji zasadą sprawności działania instytucji publicznych,
 - j) art. 89 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 7, art. 173 w związku

- z art. 10 oraz art. 190 ust. 2 zdanie pierwsze w związku z art. 190 ust. 1 Konstytucji,
- k) art. 90 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2, art. 173 oraz art. 194 ust. 1 Konstytucji,
- l) art. 92 ustawy powołanej w punkcie 1 z zasadą poprawnej legislacji wynikającą z art. 2 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym.

U Z A S A D N I E N I E

I

1. Grupa posłów we wniosku z 2 sierpnia 2016 r. (sygn. K 39/16) wniosła o stwierdzenie, że ustawa z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1157; dalej: ustawa o TK z 2016 r.) jest niezgodna z art. 2 w związku z art. 118 ust. 1 i 3, art. 119 ust. 1 i 2, art. 173 w związku z art. 10, art. 195 ust. 1 oraz preambułą Konstytucji. Alternatywnie grupa posłów wniosła o stwierdzenie, że:

- art. 6 ust. 7 ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z art. 194 ust. 1 Konstytucji,
- art. 26 ust. 1 pkt 1 lit. g ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z art. 2 i art. 195 ust. 1 Konstytucji,
- art. 33 ust. 5 ustawy o TK z 2016 r. w zakresie, w jakim zobowiązuje Krajową Radę Sądownictwa do wykazywania, na podstawie art. 191 ust. 2 Konstytucji, że kwestionowana ustawa lub inny akt normatywny dotyczy spraw objętych jej zakresem działania, jest niezgodny z art. 191 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 w związku z art. 186 ust. 2 Konstytucji,
- art. 38 ust. 3-6 ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z art. 2 i art. 173 w związku z preambułą Konstytucji oraz art. 10 i art. 45 ust. 1 Konstytucji,
- art. 61 ust. 1-3 ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1, art. 173 w związku z preambułą Konstytucji, art. 10 i art. 45 ust. 1 Konstytucji,
- art. 68 ust. 5-7 ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z art. 2, art. 173 w związku

z art. 10, art. 190 ust. 5, art. 195 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 oraz preambułą Konstytucji,

– art. 72 ust. 1 pkt 6 ustawy o TK z 2016 r. w zakresie, w jakim nakazuje zawarcie w wyroku informacji o wyniku głosowania sędziów Trybunału, rozumianego jako głosowanie sędziów w toku narady sędziowskiej przed wydaniem wyroku, jest niezgodny z art. 2 i art. 195 ust. 1 Konstytucji,

– art. 80 ust. 4 ustawy o TK z 2016 r. w zakresie, w jakim stwarza podstawy do rozpatrzenia innego niż niezwłoczne uwzględnienie przez Prezesa Rady Ministrów wniosku Prezesa Trybunału Konstytucyjnego, o którym mowa w art. 80 ust. 4 ustawy o TK z 2016 r., jest niezgodny z art. 190 ust. 2 Konstytucji,

– art. 83 ust. 1, art. 85, art. 86 i art. 87 ustawy o TK z 2016 r. są niezgodne z art. 2, art. 45 ust. 1, art. 173 w związku z art. 10 oraz preambułą Konstytucji,

– art. 83 ust. 2 ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z wynikającą z preambuły Konstytucji zasadą sprawności działania instytucji publicznych, a także z art. 2 oraz art. 173 w związku z art. 10 Konstytucji,

– art. 84 ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z wynikającą z preambuły Konstytucji zasadą rzetelności i sprawności działania instytucji publicznych, z art. 2, art. 173 w związku z art. 10, a także z art. 191 ust. 1 pkt 1-5 oraz art. 195 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji,

– art. 89 ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z art. 2, art. 7, art. 10, art. 173 oraz art. 190 ust. 1 i 2 Konstytucji,

– art. 90 ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z art. 2, art. 7, art. 10, art. 173 oraz art. 194 ust. 1 Konstytucji,

– art. 92 ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z art. 2 Konstytucji.

Ponadto grupa posłów wniosła o:

1) „wydanie wyroku na posiedzeniu niejawnym w trybie art. 93 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064, poz. 1928, poz. 2129 – orzeczenie TK K 34/15, poz. 2147 – orzeczenie TK K 35/15, poz. 2217, OTK ZU 2/16 – orzeczenie TK K 47/15, dalej: »UTK z 2015 r.«)” w okresie *vacatio legis* ustawy o TK z 2016 r. W ocenie wnioskodawcy argumenty przedstawione w niniejszym wniosku stanowią wystarczającą podstawę do wydania orzeczenia, a sprawa dotyczy zagadnienia prawnego, które zostało wystarczająco wyjaśnione we wcześniejszych

orzeczeniach Trybunału Konstytucyjnego (w szczególności w orzeczeniach w sprawach K 34/15, K 35/15 i K 47/15);

2) jeżeli wniosek, o którym mowa w punkcie 1 nie będzie możliwy do uwzględnienia, grupa posłów wniosła, aby Trybunał Konstytucyjny – działając na podstawie art. 188 pkt 1 w związku z art. 8 ust. 2 i art. 195 ust. 1 Konstytucji – rozpoznał niniejszy wniosek w oparciu o bezpośrednio stosowane przepisy Konstytucji, z pominięciem zaskarżonych przepisów ustawy o TK z 2016 r.

2. Grupa posłów we wniosku z 2 sierpnia 2016 r. (sygn. K 40/16) zwróciła się do Trybunału Konstytucyjnego o „niezwłoczne, jeszcze w okresie trwania *vacatio legis* ustawy”, stwierdzenie, że:

– art. 6 ust. 5 w związku z art. 6 ust. 7 ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z art. 45 ust. 1, art. 194 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej dnia 4 listopada 1950 r. w Rzymie (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.),

– art. 6 ust. 7 oraz art. 90 ustawy o TK z 2016 r. są niezgodne z art. 2, art. 10 oraz art. 173 Konstytucji,

– art. 16 ust. 1 ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z art. 2 oraz art. 10 Konstytucji,

– art. 26 ust. 1 lit. e ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z art. 2 Konstytucji,

– art. 26 ust. 2 ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z art. 2 Konstytucji,

– art. 26 ust. 3 w związku z art. 38 ust. 3 ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z art. 2 Konstytucji,

– art. 30 ust. 5 w związku z art. 61 ust. 1 ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z art. 2, art. 10 oraz art. 173 Konstytucji,

– art. 61 ust. 1 ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji,

– art. 68 ust. 5-7 ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,

– art. 83, art. 84 oraz art. 85 ustawy o TK z 2016 r. są niezgodne z art. 2, art. 45 ust. 1 oraz art. 191 ust. 1 pkt 1-5 Konstytucji,

– art. 89 ustawy o TK z 2016 r. jest niezgodny z art. 190 ust. 2 Konstytucji.

Ponadto, na wypadek gdyby Trybunał przystąpił do rozpoznania wniosku już po okresie *vacatio legis*, grupa posłów wniosła o rozpoznanie wniosku na podstawie norm Konstytucji.

3. Rzecznik Praw Obywatelskich we wniosku z 2 sierpnia 2016 r. (sygn. K 41/16) zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie niezgodności:

- ustawy o TK z 2016 r. z art. 2, art. 7, art. 112 oraz art. 119 ust. 1 Konstytucji,
- art. 16 ust. 1 ustawy o TK z 2016 r., w części obejmującej słowo „trzech”, z art. 2, art. 10, art. 173, art. 194 ust. 2 oraz art. 195 ust. 1 Konstytucji,
- art. 38 ust. 3, 4 i 5 ustawy o TK z 2016 r. z art. 2, art. 10 oraz art. 173 Konstytucji w związku z wynikającą z preambuły Konstytucji zasadą sprawności działania instytucji publicznych,
- art. 61 ust. 6 ustawy o TK z 2016 r., w części obejmującej słowa „chyba, że z przepisów ustawy wynika obowiązek uczestnictwa w rozprawie”, z art. 10, art. 45 ust. 1 i art. 173 Konstytucji w związku z wynikającą z preambuły Konstytucji zasadą sprawności działania instytucji publicznych,
- art. 68 ust. 5-7 ustawy o TK z 2016 r. z art. 2, art. 45 ust. 1, art. 173 Konstytucji oraz art. 190 ust. 5 Konstytucji w związku z wynikającą z preambuły Konstytucji zasadą sprawności działania instytucji publicznych,
- art. 80 ust. 4 zdanie pierwsze ustawy o TK z 2016 r. z art. 10 i art. 190 ust. 2 w związku z art. 190 ust. 1 Konstytucji w związku z wynikającą z preambuły Konstytucji zasadą sprawności działania instytucji publicznych,
- art. 83 ust. 1 ustawy o TK z 2016 r. z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji w związku z wynikającą z preambuły Konstytucji zasadą sprawności działania instytucji publicznych,
- art. 83 ust. 2 ustawy o TK z 2016 r. z art. 2 oraz art. 173 Konstytucji w związku z art. 10 i art. 45 ust. 1 Konstytucji,
- art. 84 ustawy o TK z 2016 r. z art. 2 Konstytucji, art. 10, art. 45 ust. 1 i art. 173 Konstytucji w związku z wynikającą z preambuły Konstytucji zasadą sprawności działania instytucji publicznych,
- art. 89 ustawy o TK z 2016 r. z art. 7, art. 173 w związku z art. 10 oraz art. 190 ust. 2 zdanie pierwsze w związku z art. 190 ust. 1 Konstytucji,
- art. 90 ustawy o TK z 2016 r. z art. 2, art. 173 oraz art. 194 ust. 1 Konstytucji,
- art. 92 ustawy o TK z 2016 r. z zasadą poprawnej legislacji wynikającą z art. 2

Konstytucji.

4. Ze względu na tożsamość przedmiotową wniosków: grupy posłów z 2 sierpnia 2016 r. (sygn. K 39/16), grupy posłów z 2 sierpnia 2016 r. (sygn. K 40/16) i Rzecznika Praw Obywatelskich z 2 sierpnia 2016 r. (sygn. K 41/16) Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządził ich łączne rozpoznanie pod wspólną sygnaturą K 39/16.

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Wnioskodawcy zwrócili się do Trybunału Konstytucyjnego o kontrolę konstytucyjności całej ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1157; dalej: ustawa o TK z 2016 r.) oraz niektórych przepisów tej ustawy.

Ponadto – wnioskodawcy (obie grupy posłów) – złożyli także wnioski procesowe o zbadanie ustawy o TK z 2016 r. w okresie *vacatio legis*, o którym mowa w art. 92 ustawy o TK z 2016 r., a także (wniosek grupy posłów zawarty we wniosku K 39/16) o wydanie orzeczenia na podstawie art. 93 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 293; dalej: ustawa o TK z 2015 r.) na posiedzeniu niejawnym.

2. Ustawa o TK z 2016 r. została uchwalona 22 lipca 2016 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej podpisał ustawę 30 lipca 2016 r. Ustawa została opublikowana w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z 1 sierpnia 2016 r. pod poz. 1157. Zgodnie z jej art. 92 ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, tj. 16 sierpnia 2016 r.

Ustawa o TK z 2016 r. wprowadza do porządku prawnego znaczną liczbę przepisów prawa zawartych uprzednio w ustawie o Trybunale Konstytucyjnym z 1 sierpnia 1997 r. (ustawa uchylona na podstawie art. 138 ustawy o TK z 2015 r.), jednakże w znaczący sposób modyfikuje organizację oraz tryb postępowania przed Trybunałem.

3. Przystępując do rozpoznania sprawy, należało przypomnieć, że wyrokiem z 9 marca 2016 r., sygn. K 47/15 (OTK ZU nr A/2016, poz. 2), Trybunał Konstytucyjny stwierdził w całości niekonstytucyjność ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy

o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2217). Rozstrzygnięcie Trybunału w sprawie K 47/15 jest ostateczne (art. 190 ust. 1 Konstytucji). Konstytucja nie przewiduje równocześnie żadnej kompetencji dla jakiegokolwiek organu państwa do dokonywania oceny ważności wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Wyrok w sprawie K 47/15 jest znany Trybunałowi z urzędu, niezależnie od publikacji wyroku w Dzienniku Ustaw, przewidzianej przez art. 190 ust. 2 Konstytucji. Trybunał nie może zatem pominąć znaczenia prawnego wyroku z 9 marca 2016 r. (K 47/15) i ostatecznego rozstrzygnięcia o niekonstytucyjności wskazanej wyżej ustawy z 22 grudnia 2015 r.

W myśl ogólnej reguły dotyczącej orzeczeń sądowych wiążą one nie tylko strony i sąd, który je wydał, ale także inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej. Reguła ta obowiązuje we wszystkich rodzajach postępowań sądowych, o czym świadczą unormowania dotyczące procedury cywilnej (art. 365 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.), procedury karnej (art. 8 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) oraz procedury postępowania przed sądami administracyjnymi (art. 170 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, Dz. U. z 2016 r. poz. 718, ze zm.). Nie ma zatem żadnych powodów, aby Trybunał – w swojej działalności – miał się uchylać od zasady znajomości z urzędu własnych orzeczeń. Dotyczy to też wyroku z 9 marca 2016 r. w sprawie K 47/15. Skutkiem tego wyroku jest to, że obowiązująca ustawa o TK z 2015 r. podlega stosowaniu w wersji nieuwzględniającej zmian wprowadzonych przez ustawę z 22 grudnia 2015 r.

4. Zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy o TK z 2015 r. Trybunał rozpoznaje wniosek, pytanie prawne lub skargę na rozprawie albo na posiedzeniu niejawnym. W myśl art. 93 ust. 1 ustawy o TK z 2015 r., wniosek może być rozpoznany przez Trybunał na posiedzeniu niejawnym, jeżeli: pisemne stanowiska uczestników postępowania oraz pozostałe dowody zgromadzone w sprawie stanowią wystarczającą podstawę do wydania orzeczenia (pkt 1) lub sprawa dotyczy zagadnienia prawnego, które zostało wystarczająco wyjaśnione we wcześniejszych orzeczeniach Trybunału (pkt 2).

Trybunał stwierdził, że zagadnienia prawne, które są istotą problemów konstytucyjnych przedstawionych we wnioskach grup posłów i Rzecznika Praw Obywatelskich, w zasadniczym stopniu były przedmiotem analiz i rozstrzygnięć wyrokami Trybunału Konstytucyjnego dotyczącymi organizacji oraz trybu postępowania przed

Trybunałem Konstytucyjnym, zapadłymi 3 grudnia 2015 r., sygn. K 34/15 (OTK ZU nr 11/A/2015, poz. 185), 9 grudnia 2015 r., sygn. K 35/15 (OTK ZU nr 11/A/2015, poz. 186) oraz 9 marca 2016 r., sygn. K 47/15 (OTK ZU nr A/2016, poz. 2). Konstytucyjna podstawa kontroli zaskarżonych przepisów, jak i merytoryczna osnowa wyżej przywołanych spraw, zostały przez Trybunał Konstytucyjny dostatecznie wyjaśnione. Dlatego Trybunał uznał, że zachodzi przesłanka, o której mowa w art. 93 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK z 2015 r., w związku z czym Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

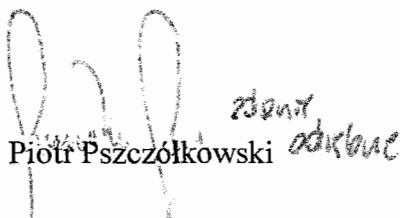
Andrzej Rzepliński

Stanisław Biernat

Leon Kieres

zident.
adwok.

Piotr Pszczołkowski

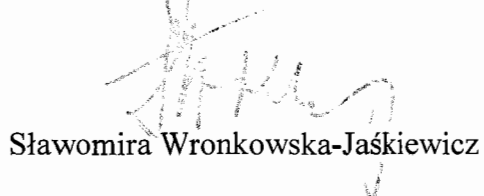
Małgorzata Pyziak-Szafnicka

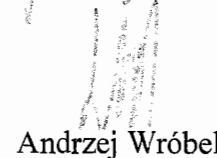
Stanisław Rymar

Piotr Tuleja

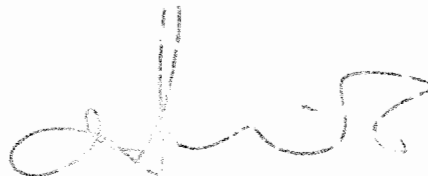

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz

Andrzej Wróbel

Marek Zubik

Zdanie odrębne
sędziego TK Piotra Pszczółkowskiego
do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego
z 3 sierpnia 2016 r. w sprawie K 39/16

Na podstawie art. 99 ust. 2 ustawy z 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 293), zgłaszam zdanie odrębne do postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z 3 sierpnia 2016 r. w sprawie K 39/16.

Złożenie zdania odrębnego uzasadniam w sposób następujący:

I. Skład Trybunału wydający postanowienie był sprzeczny z obowiązującymi przepisami prawa.

Postanowienie zapadło w składzie dziesięciu sędziów Trybunału, w sprzeczności z przepisami ustawy o Trybunale Konstytucyjnym z dnia 25 czerwca 2015 r. (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 293; dalej ustawa o TK), zmienionej ustawą z dnia 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2217; dalej ustawa o zmianie ustawy o TK). Zgodnie z art. 93 ust. 2 ustawy o TK postanowienie powinno było zapaść w składzie orzekającym właściwym do rozstrzygnięcia sprawy.

Podstawą decyzji o możliwości wydania przez Trybunał postanowienia o rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym wniosków połączonych do wspólnego rozpoznania pod sygn. K 39/16 w składzie dziesięciu sędziów Trybunału jest założenie, że wyrok TK z 9 marca 2016 r. w sprawie K 47/15 rozstrzygnął o niekonstytucyjności ustawy o zmianie ustawy o TK w całości, a skutkiem ogłoszenia tego wyroku przez Trybunał na sali rozpraw jest możliwość stosowania ustawy z 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym w jej pierwotnej wersji, nieuwzględniającej zmian wprowadzonych ustawą z 22 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym.

Powyższego założenia nie podzielam, czemu dawałem już wielokrotnie wyraz we wcześniejszych zdaniach odrębnych. Swoje stanowisko podtrzymuję również

w niniejszej sprawie. Uważam, że wobec niezastnienia konstytucyjnych warunków, mianowicie: a) nieopublikowania wyroku TK w sprawie K 47/15 stosowanie do treści art. 190 ust. 2 Konstytucji, b) niewjęcia w życie tego wyroku w rozumieniu art. 190 ust. 3 zdanie pierwsze Konstytucji, przepisy ustawy o zmianie ustawy o TK nie utraciły mocy obowiązującej, a w konsekwencji – powinny być one nadal stosowane przez Trybunał Konstytucyjny.

Zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK, w brzmieniu ustalonym przez ustawę o zmianie ustawy o TK, Trybunał orzeka w pełnym składzie, chyba że chodzi o sprawy wymienione w art. 44 ust. 1 pkt 2 i 3 (co nie ma miejsca w przypadku sprawy K 39/16). Z kolei w myśl art. 44 ust. 3 ustawy o TK orzekanie w pełnym składzie wymaga udziału co najmniej 13 sędziów Trybunału.

W takim też składzie – wobec treści art. 93 ust. 2 *in fine* ustawy o TK – powinna być przez Trybunał rozstrzygana kwestia ewentualnego rozpoznania sprawy o sygn. K 39/16 na posiedzeniu niejawnym.

II. Nie zostały spełnione ustawowe przesłanki skierowania sprawy na posiedzenie niejawne.

Zgodnie z art. 93 ust. 1 ustawy o TK skierowanie sprawy na posiedzenie niejawne jest możliwe wyłącznie w dwóch sytuacjach. Po pierwsze w sytuacji, kiedy pisemne stanowiska uczestników postępowania oraz pozostałe dowody zgromadzone w sprawie stanowią wystarczającą podstawę do wydania orzeczenia. Po drugie w sytuacji, kiedy sprawa dotyczy zagadnienia prawnego, które zostało wystarczająco wyjaśnione we wcześniejszych orzeczeniach Trybunału.

W moim przekonaniu żadna z przesłanek wymienionych w sposób wyczerpujący w art. 93 ustawy o TK nie została spełniona w niniejszej sprawie.

Po pierwsze, Prezes TK udzielił uczestnikom postępowania w sprawie K 39/16 terminu na zajęcie stanowisk do 8 sierpnia 2016 r. Z art. 93 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK wynika jasno, że postanowienie w przewidzianym w tym przepisie trybie może zapaść

dopiero po zapoznaniu się przez sędziów Trybunał z pisemnymi stanowiskami uczestników postępowania. Treść tych stanowisk może w sposób oczywisty mieć wpływ na ocenę Trybunału co do możliwości rozpoznania sprawy na posiedzeniu niejawnym (bez rozprawy). Wobec tego, że w momencie podejmowania decyzji o rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu niejawnym nie upłynął termin wyznaczony uczestnikom postępowania na przedstawienie stanowisk pisemnych, ani też żadne stanowisko w sprawie faktycznie nie zostało przedstawione Trybunałowi, nie sposób uznać, że w dniu wydawania postanowienia, do którego składam niniejsze zdanie odrębne, spełnione były warunki określone w art. 93 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK.

Po drugie, nie podzielam także wyrażonego w postanowieniu stanowiska Trybunału, że sprawa niniejsza dotyczy zagadnień, które zostały wystarczająco wyjaśnione we wcześniejszych orzeczeniach TK. Teza taka miałaby uzasadniać skierowanie sprawy na posiedzenie niejawne na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK.

Przede wszystkim, wnioskodawcy kwestionują tryb uchwalenia ustawy o TK z 22 lipca 2016 r., co miałyby przesądzać o jej niekonstytucyjności w całości. Tymczasem, moim zdaniem, trudno założyć, aby tryb procedowania konkretnej ustawy był zagadnieniem prawnym „wystarczająco wyjaśnionym” we wcześniejszych orzeczeniach TK. Nie sposób bowiem wskazać w orzecznictwie Trybunału jednolitych i spójnych kryteriów uniwersalnej oceny zgodności z Konstytucją trybu uchwalania ustaw przez parlament. Zarzuty takie należy oceniać *a casu ad casum*, co zresztą podkreśla w swoim orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny.

Ponadto, wnioskodawcy zaskarżyli szereg przepisów wprowadzających rozwiązania nigdy uprzednio nie stosowane w ustawach regulujących pracę Trybunału Konstytucyjnego. Takimi przepisami są z pewnością: art. 26 ust. 1 lit g) ustawy o TK z dnia 22 lipca 2016 r., wprowadzający regułę orzekania w pełnym składzie Trybunału na wniosek trzech sędziów Trybunału; art. 68 ust. 5 ustawy o TK z 22 lipca 2016 r., przewidujący prawo zgłoszenia sprzeciwu wobec proponowanego rozstrzygnięcia przez co najmniej czterech sędziów TK, czy art. 72 ust 1 pkt 6 ustawy o TK z 22 lipca 2016 r., wskazujący jako niezbędny element orzeczenia TK podanie wyniku głosowania. W swoich dotychczasowych orzeczeniach, również tych, które zapadły na tle kolejnych ustaw regulujących organizację i tryb postępowania przed Trybunałem Konstytucyjny, Trybunał nie rozstrzygał o podobnych konstrukcjach prawnych. Nie można zatem, moim

zdaniem, uznać, że wszystkie zagadnienia, których dotyczą wnioski rozpoznawane w niniejszej sprawie, zostały „wystarczająco wyjaśnione we wcześniejszych orzeczeniach Trybunału” w rozumieniu art. 93 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK.

W szczególności uważam, że w uzasadnieniu postanowienia nietrafnie wskazano na orzeczenie w sprawie K 34/15 jako orzeczenie, które miałyby, w ocenie Trybunału, już „wystarczająco” wyjaśniać zagadnienia prawne występujące w niniejszej sprawie, mianowicie kwestię konstytucyjności przepisów art. 6 ust. 7 ustawy o TK z 22 lipca 2016 r. i art. 90 ustawy o TK z dnia 22 lipca 2016 r., obligujących Prezesa TK do włączenia do orzekania sędziów TK, którzy złożyli ślubowanie wobec Prezydenta RP. Z treści sentencji wyroku w sprawie K 34/15 wynika jedynie, że art. 137 ustawy o TK, na podstawie którego Sejm VII Kadencji dokonał w dniu 8 października 2015 r. zgłoszenia kandydatur pięciu osób na stanowiska sędziów Trybunału „w zakresie, w jakim dotyczy sędziów Trybunału, których kadencja upływa 6 listopada 2015 r., jest zgodny z art. 194 ust. 1 Konstytucji”, a „w zakresie, w jakim dotyczy sędziów Trybunału, których kadencja upływa odpowiednio 2 i 8 grudnia 2015 r., jest niezgodny z art. 194 ust. 1 Konstytucji”. Należy zauważyć, że oceniony wyrokiem w sprawie K 34/15 przepis art. 137 ustawy o TK nie stanowił podstawy prawnej do powołań na stanowiska sędziów TK. Był jedynie podstawą prawną do zgłaszania Marszałkowi Sejmu kandydatów na stanowiska sędziów TK. Podstawę prawną do powołania sędziów stanowiły art. 194 ust. 1 Konstytucji oraz art. 17 ust. 2 ustawy o TK. Postanowieniem z 7 stycznia 2016 r. w sprawie U 8/15 Trybunał umorzył zaś postępowanie dotyczące m.in. zgodności z Konstytucją uchwał Sejmu z 2 grudnia 2015 r. w sprawie wyboru sędziów TK z uwagi na niedopuszczalność wydania orzeczenia. W żadnym razie przedmiotem rozważań Trybunału w dotychczasowym orzecznictwie nie było zagadnienie prawne dotyczące istnienia kompetencji prezesa TK do „dopuszczania” albo „odmowy dopuszczenia” do orzekania sędziów wybranych przez Sejm sędziów TK, od których Prezydent RP odebrał ślubowanie. Zarzuty niekonstytucyjności art. 6 ust. 7 ustawy o TK z 22 lipca 2016 r. i art. 90 ustawy o TK z dnia 22 lipca 2016 r., przedstawione przez wnioskodawców w sprawie K 39/16, nie powinny zatem, zgodnie z art. 93 ust. 1 pkt 2 *a contrario* ustawy o TK, być rozstrzygane na posiedzeniu niejawnym.

Jako uzasadnienie postanowienia o rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu niejawnym nietrafnie, w mojej ocenie, Trybunał wskazuje także na orzeczenie w sprawie K 35/15, jako jedno z wcześniejszych orzeczeń mających - zdaniem Trybunału - wystarczająco wyjaśniać zagadnienia prawne wynikające z treści wniosków złożonych niniejszej sprawie. W niniejszej sprawie wnioskodawcy zaskarżyli m.in. przepis art. 16 ust. 1 ustawy o TK z 22 lipca 2016 r., stanowiący, że prezesa i wiceprezesa Trybunału powołuje Prezydent Rzeczypospolitej spośród trzech kandydatów przedstawionych na każde stanowisko przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Trybunału. Tymczasem w przytoczonej przez Trybunał sprawie K 35/15, mającej stanowić przykład uprzedniego wyjaśnienia zagadnień prawnych, jakich dotyczyć ma niniejsze postępowanie, nie rozstrzygano (wobec braku zaskarżenia) problemu liczby kandydatów na stanowisko Prezesa TK, lecz jedynie kwestię kadencyjności tego stanowiska. Tylko bowiem wokół tego zagadnienia koncentrowały się zarzuty wnioskodawcy. W konsekwencji pkt 2 sentencji wyroku w sprawie K 35/15 dotyczy niezgodności z Konstytucją wyłącznie zdania drugiego w art. 12 ust. 1 ustawy o TK, które przewidywało, że „na stanowisko Prezesa Trybunału można być powołanym dwukrotnie”.

Nadto, wobec nie wejścia w życie wyroku w sprawie K 47/15, nie uważam za uzasadnione powoływanie tego wyroku jako orzeczenia wyjaśniającego „wystarczająco” część zagadnień prawnych w sprawie K 39/16.

Z tych względów złożenie zdania odrębnego do postanowienia z 3 sierpnia 2016 r. było w mojej ocenie uzasadnione i konieczne.

